

Praėjus lygiai vieneriems metams nuo 2023 m. kovo 5 vykusių savivaldybių tarybų narių ir merų rinkimų Vyriausioji rinkimų komisija (VRK) išanalizavo Lietuvos savivaldybių tarybų narių kaitos duomenis ir parengė apžvalgą. Joje atsispindi ir pagrindinės priežastys, dėl kurių dažniausiai keitėsi tarybų nariai Lietuvos miestų ir rajonų savivaldybėse.

Pernai vykusiuose rinkimuose buvo išrinkti 1 498 tarybų nariai ir 60 merų. Per vienerius metus įvairiose Lietuvos savivaldybėse pasikeitė 233 šiuose rinkimuose išrinkti asmenys, kurie atsisakė arba neteko savivaldybės tarybos nario mandato.

VRK duomenimis, didžiausia tarybos narių kaita fiksuota Kauno rajono (keitėsi 13 narių), Elektrėnų (keitėsi 9), Klaipėdos rajono, Kupiškio rajono, Molėtų rajono ir Pagėgių savivaldybėse (keitėsi po 7 tarybos narius).

Vienintelėje Druskininkų savivaldybėje per vienerius metus nepasikeitė nė vienas savivaldybės tarybos narys.

120 savivaldybės tarybos narių pareigas paliko savo noru

Į VRK, kuri atlieka ir mandatų komisijos funkcijas, per metus dažniausiai kreipėsi tie savivaldybių tarybų nariai, kurie pageidavo palikti pareigas savo noru. Tokių prašymų fiksuota 120. Dar 95 asmenys tarybą paliko dėl to, kad pradėjo eiti nesuderinamas su savivaldybės tarybos nario darbu pareigas. 9 nariai VRK sprendimu neteko mandato nustačius, kad nesuderinamas pareigas jie eina neatsisakę mandato.

VRK duomenimis daugiausiai tarybų narių, kurie rinkėjų suteikto mandato atsisakė savo noru ar jo neteko, yra išrinkti pagal Lietuvos socialdemokratų partijos iškeltų kandidatų sąrašą (66 asmenys), Liberalų sąjūdžio (30 asmenų), Tėvynės sąjungos – Lietuvos krikščionių demokratų partijos (29 asmenys), Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjungos (27 asmenys).

Per šiuos metus pasitaikė 4 atvejai, kai VRK nutraukė savivaldybių tarybų narių įgaliojimus anksčiau termino narių mirties atveju.

2 savivaldybių tarybų nariai buvo pripažinti kaltais teismo sprendimu ir vadovaudamasi Rinkimų kodekso nuostatomis VRK turėjo nutraukti jų įgaliojimus.

Taip pat įstatymas numato, kad tarybos narys turi būti nuolatinis savivaldybės, į kurios tarybą buvo išrinktas, gyventoju. Jam išvykus nuolat gyventi už savivaldybės teritorijos ribų ir informavus VRK, jo įgaliojimai nutraukiami. Tokį atvejį per metus VRK fiksavo 1 kartą.

Dar 1 narys VRK sprendimu neteko mandato pripažinus, kad jis šiurkščiai pažeidė Rinkimų kodekso nuostatas.

Savivaldybių tarybose dirba trečdalis moterų

VRK duomenys rodo, kad 60-tyje Lietuvos savivaldybių (skaičiuojant ir merus) vyrų dirba beveik tris kartus daugiau nei moterų. Ši tendencija išlieka panaši kaip ir ankstesniais metais.

Iš viso 501 savivaldybių tarybų narių ir merų mandatų priklauso moterims (32,16 proc.), o 1057 mandatai – vyrams (67,84 proc.).

Kai kuriose savivaldybėse tarybų narių ir merų pareigas užimančių vyrų ir moterų skaičius yra proporcingas. Pavyzdžiui, Kauno rajono savivaldybėje šiuo metu yra 16 vyrų ir 16 moterų. Birštono savivaldybėje yra 7 tarybos narės moterys ir 9 vyrai, Klaipėdos rajono savivaldybėje 13 tarybos narių moterų ir 15 vyrų, Širvintų rajono savivaldybėje 10 tarybos narių moterų ir 12 vyrų.

Kai kuriose savivaldybėse vyrų yra gerokai daugiau nei moterų. Pavyzdžiui, Klaipėdos miesto savivaldybėje tarybos narių moterų yra 4, o likusieji 28 tarybos nariai (įskaitant ir merą) – vyrai. Utenos rajono ir Anykščių rajono savivaldybėse po 4 moteris ir 22 vyrus (įskaitant merus).

Iš 60 Lietuvos savivaldybių, 54-ioms vadovauja merai vyrai, o 6-ioms merės moterys.

Lietuvoje nėra nė vienos savivaldybės, kurios taryboje dirbtų vien moterys arba vien vyrai.

Savivaldybių tarybų narių amžiaus vidurkis - daugiau kaip 52 metai

VRK analizė atskleidė, jog šiuo metu savivaldybių tarybų narių amžiaus vidurkis (tiek moterų, tiek vyrų) yra 52 metai ir 2 mėnesiai.

Didžioji dauguma (26,77 proc.) tarybų narių ir merų yra amžiaus grupėje nuo 55 iki 64 metų. Tarybos nariai bei merai, patenkantys į amžiaus grupę nuo 45 iki 54 metų, sudaro apie 24,39 proc. 21,57 procento tarybų narių ir merų patenka į amžiaus grupę nuo 35 iki 44 metų.

8,73 proc. savivaldybių tarybų narių ir merų yra nuo 25 iki 34 metų amžiaus. O amžiaus grupėje nuo 65 iki 74 metų yra 16,24 proc. tarybų narių ir merų.

Mažiausiai savivaldybių tarybų narių ir merų (0,83 proc.) sudaro jaunuoliai iki 24 metų. Taip pat nedidelė grupė (1,48 proc.) savivaldybių tarybų narių yra sulaukę 75 metų ir vyresni.

Šalyje jauniausias šiuo metu tarybos nario pareigas einantis narys yra 20 metų amžiaus vyras, vyriausia – 88 metų amžiaus moteris.

Jauniausiam Lietuvos merui – 32, vyriausias yra sulaukęs 68 metų amžiaus.

Viena iš VRK funkcijų laikotarpiu tarp Savivaldybių tarybų ir merų rinkimų yra atlikti mandatų komisijos funkcijas. Sprendimai dėl savivaldybės tarybos narių bei merų įgaliojimų pripažinimo nutrūkusiais, naujų savivaldybių tarybų narių įgaliojimus pripažinimo priimami kolegialiai viešų VRK posėdžių metu.

